

NU VÄXER VALPARNAS UPP!

TEXT & FOTO: MIKAEL GRENNARD

Nu är själva valpningen avklarad. Framför dig har du nu åtta veckor då valparna går från blinda och hjälplösa små kryp till att bli små hundar. En spännande tid som är långt ifrån händelslös vare sig för dig eller dina valpar. Du ska välja dina valpköpare, och kanske också välja valp åt dem.

På slutet kan valparna vara nog så hårdhänta mot sin mor. De hänger i spenarna tills de skrapas av mot valplådans kant.

"Ett bra valpfoder räcker långt!"

OM allt gått bra har du en hoper fina valpar i din låda. Om de inte sover så äter de och det är endast mellan varven som de skriker lite. En frisk valp känns igen på att den är fast och stadig på ett visst sätt när man håller i den. Den söker aktivt efter en spene då den inte sover. Har du en slapp valp som ligger för sig själv i lådan är risken stor att den går bort inom kort.

Generellt sett så försvinner nog de svaga valparna redan de första dygnet. Det är endast i undantagsfall eller vid sjukdom som de dör senare än tredje dygnet.

Begränsa besökarna

Försök att, framför allt under de första fem veckorna, starkt begränsa besökande. Valparna är födda med ett visst immunförsvar, men varje besök är i sig en smittorisk. Dessutom behöver många tikar någon form av lugn för att ta hand om sina valpar på bästa sätt.

Som uppfödare bör du varje dag känna igenom alla dina valpar för att se att de verkar friska. De ska vara runda, stadiga och livliga, naveln ska läka utan att

vara. De slutna ögonlocken ska inte bukta utåt, då finns risk att de har ögoninfektion.

Lagom kull

Det råder nog delade meningar om vad som är en lagom stor kull, men jag tror att 6-8 valpar är rätt så lagom för alla parter. Om det är mer än åtta valpar kan det stundtals vara rätt så betungande för tiken.

De första veckorna i en valpkulls liv är normalt en bekymmersfri period för uppfödaren. Tiken sköter det mesta av renhållningen, och allt när det gäller matningen. Du byter endast underlag då och då. Hon sköter det mesta av renhållningen så länge som valparna lever på modersmjölken. Du ska endast se till att tiken har vatten och foder och får komma ut. Normalt är inte tiken särskilt intresserad av att lämna lådan de första dygnet.

Stödutfodring

Vid normalstora kullar och om tiken är frisk ska du inte behöva stödutfodra på något sätt. Tiken kan normalt ge valparna allt de behöver. Man kan i undantagsfall finna anledning till att flaskmata valpar. Det finns då färdiga vällingar i handeln eller så tar

Har precis lärt sig äta.

En blandning av välling och vanligt väl uppblött torrfoder är en bra start för valparna.

man till den så kallade Björckska blandningen som beskrivs i avelslitteraturen. Den blandar man själv av mjölk, grädde, ägg och benmjöl. Se faktaruta.

Det är givetvis viktigt att den digivande tiken får ett fullvärdigt foder i lagom kvantitet och att hon har fri tillgång till friskt vatten. Dagarna direkt efter födseln är det endast lättare kost

"Den första tiden i en individs liv är den viktigaste för den fortsatta utvecklingen."

Genom att klippa valparnas klor befästs kontakten med människor och du gör dina valpköpare en tjänst.

som gäller. Sedan ökas givan för att vara som störst under den fjärde veckan då tiken producerar som mest mjölk.

Valparna utvecklas snabbt

Den första veckan kravlar de runt lite försiktigt i lådan. Den andra veckan försöker de starka att få benen under sig och komma upp på alla fyra. Men det blir sällan mer. Men snart är de uppe på ostadiga ben.

Det är nu, efter ca två veckor, som de får upp sina små grumliga ögon. De ser inte särskilt mycket, men synen kommer vad det lider. Sedan går det undan. Den tredje veckan vinglar de runt i lådan på ostadiga ben.

Den fjärde tar de sig lätt över kanten på en pallkrage. De kommer med tiden att behöva alltmer plats för sin utökade rörlighet

Dags för fast föda

Någon gång mellan tredje och fjärde veckan kan vara lagom att presentera valparna för annan mat än den de får av tiken. Vi brukar prova med lite köttfärs på ett finger. De flesta fattar snart tycke för detta lilla bidrag till den enformiga kosten. Det räcker att ge några få gånger per dag.

Det finns speciella valpfoder marknaden, men vi brukar blanda vårt vanliga fullvärdiga torrfoder väl uppblött med välling, eller kanske filmjök och ibland någon äggula. Om man har ett bra foder som grund tror jag inte att man behöver göra detta till någon större vetenskap.

Mental utveckling

Valparna ska inte bara utvecklas rent fysiologiskt. För att ge dem en bra start bör varje uppfödare sätta sig in i och förstå den viktiga period valparna faktisk går igenom i sin valplåda. Om detta finns mycket att läsa i tidigare rekommenderad uppfödarelitteratur.

Rent generellt kan sägas att man med modern forskning kommit fram till att den första tiden i en individs liv är den viktigaste för den fortsatta utvecklingen.

De första veckorna behöver valpen endast mat och värme. Men den tredje veckan börjar valpen utvecklas mentalt jämte den fantastiska kroppsliga utveckling som redan pågår.

Första utflykten

Valparna börjar utforska varandra och sin omgivning. De är

nyfikna och kontaktsökande, ibland kan man se att de viftar på svansen. Det är under denna tid den viktiga flockprägligen äger rum. Som uppfödare är det viktigt att vistas med valparna. De ska lära sig att människan är ett naturligt inslag i deras liv.

Det räcker gott med att du tar en valp i sänder och tillbringar en stund med den. Genom att t ex klippa dess klor gör du den framtida köparen en stor tjänst. Då får valpen lära sig att vara tillsammans med dig.

Socialiseringsperiod

Man brukar säga att valpens socialiseringsperiod är mellan den 6:e och 12:e veckan. Det vill säga den period då valpen ska lära sig att samspela med andra. Detta samspel gäller för såväl hundar som människor. Därför tror jag det är viktigt att du eller någon annan vistas mycket med valparna. Av samma skäl tror jag också att det är viktigt att man får i väg valparna till sin blivande ägare snarast efter vecka 8, som är tidigast tillåtna leveransdatum.

Registrera valparna

Om du har alla papper avseende tik och hane kan du gott sända in papper för registrering när valparna är ca tre veckor. Vid det laget kan du räkna med att de du har i lådan kommer att överleva. Om du får problem med din registrering, någon handling eller röntgenplåt saknas, är det skönt att ha några veckor på sig att få in alla papper.

Hitta valpköpare

De flesta rasklubbar har både tidning och hemsida. Där återfinns inte sällan någon form av valphänvisning eller annons-torg. Det finns även andra forum

SEDAN
ÄR DET DAGS FÖR
BESIKTNING OCH
LEVERANS.

Veterinärbesiktning sista veckan före leverans.

”Man ska konkurrera med bra avelsmaterial i stället för pris.”

och annonstorg för valpförmedling, men rasklubbens egen borgar ofta för seriositet från båda håll.

Att välja sina valpköpare kan ibland vara mycket svårt. I synnerhet då man ofta har betydligt fler köpare än valpar. Man bör redan tidigt tänka igenom på vilka premisser man tänker erbjuda en valp till främmande människor. Att bara gå i turordning kan vara enkelt, men det är nog långt ifrån det bästa för dina valpar.

Lätt bli lurad

En del som vill ha valp kommer att måla upp en bild av sig själva och sina förutsättningar att ta hand om valpen som kanske inte stämmer. Ett sätt att få en god känsla för de hugade spekulanterna är att ta referenser. Helst träffa dem personligen innan du lovar dem en valp.

En åtta veckors vorsthevalp behöver mycket stimulans. Varför inte prova på apportering?

De flesta vill gärna komma och titta flera gånger. Inte för att de nödvändigtvis kan välja valp bättre, utan helt enkelt för att de är nyfikna. Helt förståeligt, men för den saken inte något du måste gå med på. Det finns sällan någon som helst anledning att titta på valparna innan de uppnått minst fem veckors ålder.

Innan dess avslöjar de inte mycket av vare sig mentala eller exteriöra kvaliteter. Snarare är det så att det kan stressa tiken, eller i värsta fall drar besökaren med sig någon onödig smitta in i huset.

Alltid avtal

När du bestämt vilka som ska få en valp är det lämpligt att sluta någon sorts avtal med den lycklige valpköparen. Att få återbud den sista veckan är aldrig roligt. Du ska då kanske annonsera igen, eller kontakta de som du redan avspisat en gång.

Se till att ta ett pris som ligger i linje med andra seriösa uppfödarens valppris. Det finns flera skäl till att de etablerade uppfödarna försöker hålla en likartad linje vad gäller priset. Man ska konkurrera med bra avelsmaterial i stället för pris.

Handpenning

Många tar ofta in en handpenning/deposition på valpen. Denna återfås först efter att valpköparen uppfyllt vissa krav – startat på unghundsprov, höftledsrontgat den eller liknande. Själva köpeavtalet får du från SKK i samband med registreringshandlingarna.

Veterinärbesiktiga sent

Det är brukligt att veterinärbesiktiga valparna bara några få dagar innan leverans. Detta för att de ska ha en så aktuell hälso-

status som möjligt. Ofta begär köparens försäkringsbolag in protokollet då de i sin tur ska försäkra valpen.

Många gör gärna besiktningen hemma för att slippa transportera valparna. Många gånger kräver detta mycket förberedelse och är tidskrävande. Tar man valparna till veterinären är det ofta dyrare, men det är många gånger väldigt enkelt för dig som uppfödare. Veterinären och dennes personal gör det mesta av jobbet.

Tyvärr finns alltid risken att man vid veterinärbesiktningen finner någon större eller mindre defekt på en eller annan valp. Då ska man i förväg ha tänkt igenom vad man ska göra om köparen inte accepterar den valda valpen.

Glöm inte stamtavlorna

Från SKK får du egentligen alla formella handlingar som behövs, stamtavlor och köpekontrakt. Du får även en film som kan vara bra för förstagångsägaren av hund.

Det kan vara bra att sända med valpen någon form av skötselråd. Vad köparen ska ge för fodergiva, hur ofta man klipper klor, avmaskning och när valpen ska vaccineras samt annat bra som valpköparen bör veta.

Slutligen! Var ärlig mot dig själv och dina valpköpare. Lova inget du inte kan hålla vad gäller valpens hälsa, jaktliga förmåga, erbjuda jakt eller liknande. •

Björckska blandningen

8 dl komjölk 3 % fett
2 dl tunn grädde 12 %
1 äggula
6 g benmjöl
4 g citronsyra
1 msk vatten

